

«СЛОВНИК ТОЛЕРАНТНОСТІ» – «АБЕТКА ВВІЧЛИВОСТІ»*

Наталія БАКУЛІНА,
наук. співробітник Інституту педагогіки
АПН України

Українська мова

4. Вираження непевненості:
Може бути.
Я не впевнений.
Я не можу визначитись.
5. Можливості / неможливості:
Можливо.
Це можливо.
Ймовірно.
Звичайно.
Неможливо.
Це неможливо.
Ні, це неможливо.
Звичайно, ні.
Так, я сподіваюсь ...
Ні, я не можу вам допомогти.
Чи можу я це зробити?
Можна-вийти? .....
6. Пропозиції щось зробити:
Я думаю, що...
Я вірю, що...
Чи не бажаєте Ви...
Я хочу запропонувати Вам...
Можу порадити Вам...
Це здається привабливим.
7. Сумнів:
Я так не думаю.
Я не сподіваюсь.
- III. Робити щось самому / просити когось зробити щось.
1. Прохання:
Можна ...?
Можна увійти?
Ви можете подати мені ось це?
Дайте мені, будь ласка...
Будьте ласкаві...
Не могли б Ви зробити для мене послугу?
Тихіше, будь ласка.
2. Допомоги:
Чим я можу допомогти Вам?

Російська мова

4. Выражение неуверенности:
Может быть.
Я не уверен.
Я не могу определиться.
5. Возможности / невозможности:
Возможно.
Это возможно.
Вероятно.
Конечно.
Невозможно.
Это невозможно.
Нет, это невозможно.
Конечно, нет.
Да, я надеюсь ...
Нет, я не могу вам помочь.
Могу ли я это сделать?
Можно выйти? .....
6. Предложения что-то сделать:
Я думаю, что...
Я верю, что...
Не хотите ли Вы...
Я хочу Вам предложить...
Могу Вам предложить...
Это кажется привлекательным.
7. Сомнение:
Я так не думаю.
Я не надеюсь.
- III. Делать что-то самому / просить кого-то сделать что-то.
1. Просьбы:
Можно...?
Можно войти?
Не могли бы Вы дать мне вот это?
Дайте мне, пожалуйста...
Будьте добры...
Не могли бы Вы оказать услугу?
Тише, пожалуйста.
2. Помощи:
Чем я могу помочь Вам?

- Що я можу зробити для Вас?
Допоможіть, будь ласка.
Допоможіть мені, будь ласка.
Вибачте, ви не могли б мені допомогти?
Підкажіть мені, будь ласка...
Допоможіть!
Швидше!
3. Відповіді:
Будь ласка.
Дякую.
Правильно.
Не треба.
Все у порядку.
Зачекай хвилиночку.
  4. Давати вказівки, інструкції, накази:
Сідайте, будь ласка.
Встаньте, будь ласка.
Зачиніть / відчиніть, будь ласка, двері (вікна), закрийте зошити...
Візьміть, будь ласка, ...
Перейдіть вулицю та поверніть праворуч.
  5. Радити:
Я тобі раджу...
Необхідно приходити вчасно.
Ти повинен це зробити вчасно.
  6. Забороняти:
Не притуляйся до дверей.
Не відчиняй вікна.
Ти не повинен ...
Не треба цього робити.
  7. Схвалювати:
Добре!
Як добре!
Дуже добре!
Прекрасно!
Ви маєте рацію.
Ви абсолютно праві.
Добре зроблено!
Гарний хлопчик!
Гарна дівчинка!
Який Ви здібний!
Мені це подобається.
Непогано!
Як чудово!
Відмінно!

- Что я могу для Вас сделать?
Помогите, пожалуйста.
Помогите мне, пожалуйста.
Извините, вы не могли бы мне помочь?
Подскажите мне, пожалуйста...
Помогите!
Скорее!
3. Ответы:
Пожалуйста.
Спасибо.
Правильно.
Не нужно.
Всё в порядке.
Минуточку.
  4. Давать указания, инструкции, приказы:
Садитесь, пожалуйста.
Встаньте, пожалуйста.
Закройте / откройте, пожалуйста, двери (окна, тетради...).
  - Возьмите, пожалуйста, ...
Перейдите улицу и поверните направо.
  5. Советы:
Я тебе советую...
Необходимо приходит вовремя.
Ты должен сделать это вовремя.
  6. Запрещать:
Не прислоняйся к двери.
Не открывай окна.
Ты не должен ...
Не нужно этого делать.
  7. Одобрять:
Хорошо!
Как хорошо!
Очень хорошо!
Прекрасно!
Вы правы.
Вы совершенно правы.
Хорошо сделано!
Хороший мальчик!
Хорошая девочка!
Какой Вы способный!
Мне это нравится.
Неплохо!
Как прекрасно!
Отлично!

* Закінчення. Початок див.: Початкова школа, № 11,12 за 2005 р., № 1 за 2006 рік.

Для шкіл з національними мовами викладання

Чудово!	Прекрасно!	Це супер!	Это супер!
Думаю, що це добре.	Думаю, что хорошо.	Непогано.	Неплохо.
Молодець!	Молодец!	Також добре (цікаво).	Тоже хорошо (интересно).
Всі молодці!	Все молодцы!		Неинтересно.
Все гаразд.	Все в порядке.	Нецікаво.	Плохо.
Все добре.	Всё хорошо.	Погано.	Ничего интересного.
Старайся!	Старайся!	Нічого цікавого.	
Так і є.	Так и есть.	5. Вираження своєї думки про людину:	5. Выражение своего мнения о человеке:
<u>IV. Вираження своїх почуттів / ставлення до чогось.</u>	<u>IV. Выражение своих чувств / отношения к чему-либо.</u>	Він/вона дуже добрий /а.	Он/она очень добрый/ая.
1. Згода:	1. Согласие:	Він / вона симпатичний/а.	Он / она симпатичный / ая.
Добре!	Хорошо!	Він / вона веселий /а.	Он / она весёлый / ая.
Це добре!	Это хорошо!	Він / вона красивий /а.	Он / она красивый / ая.
Прекрасно!	Прекрасно!	Він / вона чудовий /а.	Он / она прекрасен / сна.
Я згоден!	Я согласен!	6. Любити / не любити щось / когось:	6. Любить / не любить что-то / кого-то:
Нема проблем!	Нет проблем!	Мені подобається українська музика.	Мне нравится украинская музыка.
Правильно!	Правильно!	Я (дуже) люблю футбол.	Я (очень) люблю футбол.
Дуже правильно!	Очень правильно!	Мені це подобається.	Мне это нравится.
Я не заперечую.	Я не возражаю.	Я це люблю.	Я это люблю.
Все гаразд.	Всё в порядке.	Я люблю когось.	Я люблю кого-то.
Мені дуже подобається.	Мне очень нравится.	Мені подобається ...	Мне нравится ...
Чудова ідея!	Прекрасная идея!	7. Байдужості:	7. Равнодушия:
Я з тобою!	Я с тобой!	Це мені все ж таки підходить.	Это мне все-таки подходит.
Йде!	Идёт!	Я не турбуюсь.	Я не беспокоюсь.
2. Радість:	2. Радость:	Це мене не цікавить.	Это меня не интересует.
Це чудово!	Это замечательно!	Мені байдуже.	Мне это безразлично.
Яка радість!	Какая радость!	Мені це не цікаво.	Мне это не интересно.
Яке щастя!	Какая удача!	8. Бажання:	8. Желания:
Як добре!	Как хорошо!	Чи я можу?	Могу ли я?
Дивовижно!	Удивительно!	Чи можна мені?	Можно ли мне?
Прекрасно!	Прекрасно!	Мені потрібно...	Мне нужно...
Фантастично!	Фантастично!	Я хочу...	Я хочу...
Чудово!	Великолепно!	Я маю бажання.	Я имею желание.
Прекрасно!	Превосходно!	Це можливо?	Это возможно?
Відмінно!	Отлично!	Я хотів би...	Я хотел бы...
Розкішно!	Роскошно!	Я гадаю...	Я думаю...
Дивовижно!	Изумительно!	Я маю повернутися о шостій.	Я должен вернуться в 6 часов.
Дуже добра ідея!	Очень хорошая идея!	9. Співчуття:	9. Сочувствия, сопереживания:
Я (дуже) радий.	Я (очень) рад.	Як жаль!	Как жаль!
Я у захопленні.	Я восхищен.	Як погано!	Как плохо!
Мені це дуже подобається.	Мне это очень нравится.	Я так шкодую!	Я так сожалею!
3. Незадоволення:	3. Неудовлетворение:	Не турбуйтеся!	Не беспокойтесь!
Я незадоволений...	Я неудовлетворён...	Жахливо!	Как страшно!
Я був незадоволений...	Я был неудовлетворён...	Заспокойтеся!	Успокойтесь!
Я не в захопленні від ...	Я не в восхищении от ...	10. Здивування:	10. Удивления:
Мені не подобається	Мне не нравится	Як?	Как?
4. Вираження своєї думки про щось (про фільм, виставу, книгу...):	4. Выражение своего мнения о чём-то (о фильме, спектакле, книге...):	Хто?	Кто?
Мені сподобалось.	Мне понравилось.	Що?	Что?
Мені дуже сподобалось.	Мне очень понравилось.	Це?	Это?
Це було дуже добре!	Это было очень хорошо!	Це ти?	Это ты?
Це було дуже гарно!	Это было очень красиво!	Це він?	Это он?
Це було дуже цікаво!	Это было очень интересно!	Це вона?	Это она?
		Це воно?	Это оно?
		Це вони?	Это они?
Це було чудово!	Это было прекрасно!	Це ви?	Это вы?

Це ви зробили?	Это Вы сделали?	Вибачте, з ким я розмовляю?	Извините, с кем я говорю?
Це він (вона) робить?	Это он (она) делает?	Алло, це Ігор?	Алло, это Игорь?
Це ми робимо?	Это мы делаем?	Ні, а хто його питає?	Нет, а кто его спрашивает?
Чому?	Почему?		
Це правда?	Это правда?	Привіт, це Ганна?	Привет, это Анна?
Це не може бути правдою!	Это не может быть правдой!	Так, я слухаю.	Да, я слушаю.
Що це?	Что это?	Говорить Ігор.	Говорит Игорь.
Що Ви кажете?	Что Вы говорите?	Це я, Олена.	Это я, Елена.
Чому ж так?	Что ж так?	Добрий день, це Ірина.	Добрый день, это Ирина.
Це неможливо!	Это невозможно!	Добрий день, говорить Ігор.	Добрый день, говорит Игорь.
11. Добрий / поганий настрої:	11. Хорошее / плохое настроение:	Можна запросити до телефону...?	Можно пригласить к телефону...?
Як настрої?	Как настроение?	Олю, тебе запрошують до телефону.	Оля, тебя просят подойти к телефону.
В мене добрий настрої.	У меня хорошее настроение.	Хвилиночку.	Одну минуточку.
Я задоволений.	Я доволен.	Зачекайте.	Подождите.
У нього / неї поганий настрої.	У него / неё плохое настроение.	Не кладіть слухавку.	Не кладите трубку.
У мене є / немає настрою.	У меня есть / нет настроения.	Я тебе погано чую, говори голосніше, будь ласка.	Я тебя плохо слышу, говори громче, пожалуйста.
12. Розчарування:	12. Разочарования:	Ні, його / її немає.	Нет, его / её нет.
Як жаль!	Какая жалость!	Його / її немає (вдома).	Его / её нет (дома).
Шкода!	Как жаль!	Пробачте, я не чую.	Извините, я не слышу.
Яка невдача!	Какая неудача!		
13. Несхвалення:	13. Неодобрения:	<u>VI. У листі.</u>	<u>VI. В письме.</u>
Погано!	Плохо!	1. Звертання:	1. Обращение:
Це дуже погано!	Это так плохо!	Шановний / а...	Уважаемый / ая...
Це зовсім негарно.	Это совсем не хорошо.	Вельмишановний /а...	Глубокоуважаемый / ая...
Мені це не подобається.	Мне это не нравится.	Дорогий...	Дорогой...
14. Надії:	14. Надежды:	Мій любий друже...	Мой милый друг...
Я сподіваюся..	Я надеюсь...	2. Закінчення:	2. Заключение:
Я чекаю...	Я ожидаю...	Щиро, ваш...	Искренне, ваш...
15. Невпевненості, безпорадності:	15. Неуверенности, беспомощности:	З найкращими побажаннями.	С наилучшими пожеланиями.
Я не впевнений.	Я не уверен.	Усього найкращого.	Всего наилучшего.
Я не знаю, що робити.	Я не знаю, что делать.	З повагою, ...	С уважением,...
Що я повинен робити?	Что я должен делать?	Від широго серця...	От всего сердца...
Я думаю (вважаю), що це не погано, але я не впевнений.	Я думаю, что это не плохо, но я не уверен.	З любов'ю...	С любовью...
16. Стурбованості:	16. Озабоченности:	Обнімаю...	Обнимаю...
Я повинен це зробити.	Я должен это сделать.	Цілую...	Целую...
Я стурбований тим, що...	Я озабочен тем, что...		
17. Смутку:	17. Печали:		
Мені прикро.	Я опечален.		
Я засмучений.	Я огорчён.		
Це – сумна історія.	Это – печальная история.		
Моя бідна...	Моя бедная...		
Що ти кажеш?	Что ты говоришь?		
Це погано.	Это плохо.		
<u>V. Розмова по телефону.</u>	<u>V. Разговор по телефону.</u>		
Початок розмови по телефону:	Начало разговора по телефону:		
Алло, добрий день...	Алло, добрый день.		
Алло, це ти, Марійко?	Алло, это ты, Мария?		
– Так, це я.	– Да, это я.		
А хто це?	А это кто?		
– Привіт, це Марк.	– Привет, это Марк.		
Алло, можна поговорити з ...	Алло, можно поговорить с ...		
		Ми сподіваємось, що наш досвід та розроблені матеріали сприятимуть розвиткові навичок міжособистісного та міжкультурного спілкування у нашому полікультурному суспільстві та формуванню покоління, головними принципами якого будуть взаємоповага, взаєморозуміння, свобода вибору, мир та злагода – усе те, що одним словом називається "толерантність".	
		Література	
		1. Белянин В.П. Психолінгвістика. – М.: Флінта, 2003.	
		2. Відродження. Науково-методичний журнал. – № 4, 1998.	
		3. Відродження. Науково-методичний журнал. – № 1, 1999.	
		4. Гольдин В.Е. Речь и этикет. – М.: Просвещение, 1983.	
		5. Мечковская Н.Б. Язык и религия. – М., 1998.	
		6. Фрумкина Р.М. Психолінгвістика. – М.: Academia, 2001.	
		7. Методичний посібник для вихователів табору "Джерела толерантності". – К., 2004.	